

VADLĪNIJAS KASĀCIJAS SŪDZĪBAS SAGATAVOŠANAI ADMINISTRATĪVAJĀ LIETĀ

Kasācijas instances tiesas primārais uzdevums ir nodrošināt tiesību normu vienvērtīgu interpretāciju un piemērošanu.

Kasācijas tiesvedība ir līdzeklis zemākas instances tiesas sprieduma pareizības pārbaudei no tiesību jautājumu viedokļa. Kasācijas instances tiesa lietu atkārtoti pēc būtības neizskata, to veic tikai pirmās un apelācijas instances tiesa. Tas nozīmē, ka kasācijas instances tiesa nenoskaidro lietas apstākļus un neveic pierādījumu vērtēšanu, kā arī neizlemj, vai iestāde ir pieņēmusi pareizu lēmumu vai ne, bet vērtē, vai pārsūdzētais spriedums atbilst tiesību normām.

Līdz ar to arī kasācijas sūdzības saturs ir būtiski atšķirīgs no pieteikuma un apelācijas sūdzības. Kasācijas sūdzības iesniedzējam ir pienākums sūdzībā norādīt uz konkrētu tiesas pieļautu pārkāpumu tiesību normu piemērošanā un pamatot, kā tieši šis pārkāpums ir izpaudies un kā tas ir ietekmējis lietas pareizu izspriešanu. Tādējādi, balstoties uz kasācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem, kasācijas instances tiesa var izvērtēt, vai zemākas instances tiesas pieļautais pārkāpums ir pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai un lietas nodošanai atkārtotai izskatīšanai, lai novērstu tiesas pieļautās kļūdas, kas varēja ietekmēt lietas iznākumu.

Vadlīnijas kasācijas sūdzības sagatavošanai administratīvajās lietās izstrādātas Senāta Administratīvo lietu departamentā. Šīs vadlīnijas ir vispārīgi praktiski ieteikumi, bet ne izsmeļoši norādījumi.

SATURA RĀDĪTĀJS

I. Vispārīgie jautājumi	2
II. Pārsūdzība kasācijas kārtībā	2
III. Personas, kas var iesniegt kasācijas sūdzību	2
IV. Kasācijas sūdzības struktūra un atsevišķo sadaļu saturs	3
4.1. Ievaddaļa	3
4.2. Kasācijas sūdzības pamatojums	3
4.2.1. Materiālo tiesību normu pārkāpums	4
4.2.2. Procesuālo tiesību normu pārkāpums	4
4.2.3. Tiesas kompetences robežu pārkāpums	5
4.3. Senātam izteiktie lūgumi	5
4.4. Pievienotie dokumenti	5
V. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta un veids, termiņš un drošības nauda	6
5.1. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta	6
5.2. Kasācijas sūdzības iesniegšanas veids	6
5.3. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš	6
5.4. Drošības naudas iemaksa, atbrīvojumi no tās un tās atmaksa	7
VI. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību	7
Papildu informācija par tiesvedību Senātā	8
1. pielikums. Kasācijas sūdzības veidlapa	8
2. pielikums. Piemēri, kas ilustrē materiālo tiesību normu pārkāpumus	9
3. pielikums. Piemēri, kas ilustrē procesuālo tiesību normu pārkāpumus	10
4. pielikums. Piemērs, kas ilustrē tiesas kompetences robežu pārkāpumu	13
5. pielikums. Piemēri, kas ilustrē pamatu atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību	14

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šajās vadlīnijās sniegti vispārīgi ieteikumi kasācijas sūdzības sagatavošanai, tostarp pamatošanai un saturiskā izklāsta strukturēšanai, kā arī iesniegšanai.
2. Vadlīnijas izmantojamas, ievērojot Administratīvā procesa likuma prasības, it īpaši uzmanība pievēršama Administratīvā procesa likuma [36.nodaļas](#) „Kasācijas sūdzības iesniegšana” noteikumiem.
3. Lai ilustrētu vadlīnijās ietvertos ieteikumus, norādīti piemēri.
4. Pirms kasācijas sūdzības iesniegšanas jāpārlicinās, ka tajā norādīti obligātie dokumenta rekvizīti, proti, jāpārlicinās, ka dokumentā norādīts kasācijas sūdzības iesniedzējs, parakstīšanas datums un vieta, kā arī jāpārbauda, vai kasācijas sūdzība ir parakstīta.
5. Vadlīnijās sniegtie ieteikumi, ciktāl nav noteikts citādi, izmantojami arī pretsūdzības sagatavošanai (Administratīvā procesa likuma [337. pants](#)).
6. Sagatavojot kasācijas sūdzību, ieteicams izmantot kasācijas sūdzības veidlapu ([1. pielikums](#)).

II. Pārsūdzība kasācijas kārtībā

7. Administratīvā procesa dalībnieks kasācijas kārtībā var pārsūdzēt apelācijas instances tiesas¹ spriedumu (arī papildspriedumu), ja tiesa:
 - a) pārkāpusi materiālo tiesību normas (Administratīvā procesa likuma [326. pants](#));
 - b) pārkāpusi procesuālo tiesību normas (Administratīvā procesa likuma [327. pants](#));
 - c) pārsniegusi savas kompetences robežas (Administratīvā procesa likuma [250. pants](#)).
8. Spriedumu kasācijas kārtībā var pārsūdzēt tikai tad, ja šo vadlīniju 7. punktā norādītā tiesas kļūda noveda vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.
9. Kasācijas kārtībā var pārsūdzēt arī spriedumu kādā tā daļā.
10. Tiesas sprieduma motīvu daļā ietvertie secinājumi atsevišķi nav pārsūdzami. Kasācijas sūdzības iesniedzēja vispārīga nepieņemšana tiesas secinājumiem un lietas iznākumam neliecina par tiesas pieļautiem tiesību normu pārkāpumiem un nerada pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai.
11. Vēršoties ar kasācijas sūdzību Senātā, procesa dalībnieki nevar papildināt jau iepriekš tiesvedībā pausto par strīda apstākļiem vai iesniegt par tiem pierādījumus. Tāpat kasācijas instancē nevar izvirzīt jaunus prasījumus, kas nav izvirzīti tiesā, kura izskatīja lietu pēc būtības.
12. Kasācijas sūdzības papildinājumi – jauni argumenti, kas iesniegti pēc kasācijas sūdzības iesniegšanai noteiktā termiņa beigām, nav pieļaujami.
13. Kasācijas sūdzības iesniedzējam ir tiesības arī atsaukt iesniegto kasācijas sūdzību.

III. Personas, kas var iesniegt kasācijas sūdzību

14. Kasācijas sūdzību var iesniegt procesa dalībnieki, kuru tiesības vai tiesiskās intereses aizskartas ar pārsūdzēto tiesas spriedumu.
15. Ja procesa dalībnieks ir fiziska persona, tad kasācijas sūdzību tas var iesniegt pats vai ar pārstāvja starpniecību. Ja procesa dalībnieks ir juridiska persona, tad kasācijas sūdzību iesniedz tās amatpersona, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī juridiskās personas pilnvarots pārstāvis.
16. Kasācijas sūdzību paraksta tās iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Ja kasācijas sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, no kura izriet pārstāvja tiesības iesniegt sūdzību. Dokumenti, kas apliecina personas tiesības pārstāvēt iesniedzēju, nav jāpievieno kasācijas sūdzībai, ja tie jau ir lietas materiālos un ir spēkā esoši.

¹ Likumā noteiktajos gadījumos kasācijas kārtībā var pārsūdzēt arī pirmās instances tiesas spriedumu (piemēram, Informācijas atklātības likuma 15. panta otrā daļa, Publisko iepirkumu likuma 72. panta otrā daļa, Imigrācijas likuma 50.¹ panta otrā daļa, Konkurences likuma 8. panta otrā daļa, likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 11. panta ceturtdaļa, Latvijas Bankas likuma 73. panta otrā daļa u. c.).

IV. Kasācijas sūdzības struktūra un atsevišķo sadaļu saturs

17. Kasācijas sūdzībā norādāms pārsūdzētais spriedums, kasācijas pamats un ar to saistītie argumenti, kā arī kasācijas instances tiesai izteiktie lūgumi.
18. Kasācijas sūdzību ieteicams strukturēt. Ieteicams izmantot kasācijas sūdzības veidlapu ([1. pielikums](#) ↓), aizpildot tās sadaļas.
19. Kasācijas sūdzībai un tās pielikumiem jābūt salasāmiem.
20. Būtiski ņemt vērā to, ka kasācijas sūdzības saturs ir jāizklāsta kodolīgi, norādot tikai uz būtiskāko, kā arī izvairoties no atkārtojumiem. Ieteicams izvairīties no nevajadzīgas un pārāk plašas tiesību normas pārstāstīšanas vai citēšanas un pārsūdzētā tiesas sprieduma teksta atkārtošana.
21. Ieteicams kasācijas sūdzību sastādīt pēc iespējas īsāk, nepārsniedzot 10 lappuses. Minētais gan nenozīmē, ka kasācijas sūdzības apjoms nevar būt vēl mazāks, un, ja nepieciešams, – arī lielāks (izņēmuma gadījumā). Ja sūdzība tiek sagatavota datorrakstā, teksta noformējumā izmanto burtveidolu „Times New Roman”, burtveidola lielumu „12”, rindstarpas lielumu „1,15”.
22. Kasācijas sūdzībā nelieto aizskarošu valodu un izaicinošus izteikumus.
23. Kasācijas sūdzību sagatavo latviešu valodā atbilstoši Valsts valodas likuma prasībām (Administratīvā procesa likuma [333. panta](#) pirmās daļas 2. punkts).
24. Kasācijas sūdzības lappuses numurē. Lapas labā un kreisā mala atstājama 3 cm platumā.

4.1. Ievaddaļa

25. Kasācijas sūdzības ievaddaļā norāda spriedumu, par kuru iesniedz kasācijas sūdzību, proti, tiesu, kas pārsūdzēto spriedumu taisījusi, sprieduma datumu, administratīvās lietas numuru un to, kādā apjomā – pilnībā vai kādā daļā – spriedumu pārsūdz.

Piemēri

- Kasācijas kārtībā pārsūdzta pilnībā Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 1. februāra spriedumu administratīvajā lietā Nr. A12345678, ar kuru noraidīts pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.
- Kasācijas kārtībā pārsūdzta Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 1. februāra spriedumu administratīvajā lietā Nr. A12345678 daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par zaudējumu atlīdzinājumu.

26. Norādot pārsūdzības apjomu, kasācijas sūdzībā ir ietverami atbilstoši argumenti par pārsūdzētā sprieduma nepareizību katrā no pārsūdzētajām sprieduma daļām.

4.2. Kasācijas sūdzības pamatojums

27. Kasācijas sūdzībā norāda tiesas pieļautu pārkāpumu, kas kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā ir novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas (kasācijas pamats).
28. Kasācijas pamats ir arī kasācijas sūdzības iesniedzēja iebildums pret tiesas kompetences robežu pārkāpumu.
29. Kasācijas sūdzībā var būt norādīti viens vai vairāki kasācijas pamati. Kasācijas pamatus ieteicams numurēt.
30. Kasācijas sūdzībā ieteicams nošķirt kasācijas pamatus, kas izpaužas: 1) kā materiālo tiesību normu pārkāpums ([vadlīniju 4.2.1. sadaļa](#)), 2) kā procesuālo tiesību normu pārkāpums ([vadlīniju 4.2.2. sadaļa](#)), 3) kā tiesas kompetences robežu pārkāpums ([vadlīniju 4.2.3. sadaļa](#)).
31. Katrs kasācijas pamats ir jāargumentē. Ar kasācijas pamatu saistītais arguments ir kasācijas sūdzībā norādītais juridiskais pamatojums, kas paskaidro, kā kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā izpaudies materiālo tiesību normu pārkāpums, procesuālo tiesību normu pārkāpums vai tiesas kompetences robežu pārkāpums.
32. Procesa dalībnieka norādes par to, kādi ir lietas faktiskie apstākļi un kā procesa dalībnieka ieskatā tie ir vērtējami, arī tiesību normu, kuru pārkāpumus, iespējams, pieļāvusi zemākas instances tiesa, uzskaitījums, nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai, ja šīs norādes nav pamatotas ar konkrētu skaidrojumu, par kādām tiesas pieļautām kļūdām tās liecina un kāpēc šīs kļūdas novedušas pie nepareiza sprieduma.

33. Argumentācijā izmantojami tiesību avoti (norādes uz tiesību normām, judikatūru, tiesību doktrīnas atziņām). Norādēm uz avotiem jābūt tik detalizētām, lai attiecīgo avotu varētu identificēt un atrast (autors, nosaukums, izdevējs (ja ir), publiskošanas laiks un vieta, tīmekļvietnes adrese, ja publiskots internetā, u. tml. informācija par avotu).
34. Uz katru kasācijas pamatu attiecināmos argumentus izklāsta zem attiecīgā kasācijas pamata, vispirms norādot nozīmīgākos argumentus.
35. Par katru kasācijas pamatu ieteicams veidot īsu kopsavilkumu, kura apjomam nevajadzētu pārsniegt vienu rindkopu.
36. Kasācijas sūdzībā var norādīt tiesību jautājumus, kurus kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā rada katrs ar attiecīgo kasācijas pamatu saistītais arguments.
37. Ja kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā kasācijas sūdzības izskatīšanai kasācijas tiesvedības kārtībā ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā, tas argumentēti norādāms sūdzībā.

4.2.1. Materiālo tiesību normu pārkāpums

38. Kasācijas sūdzībā norāda, kādu materiālo tiesību normu pārkāpumu tiesa ir pieļāvusi, kā arī atklāj, kā šis pārkāpums ir izpaudies un kā tas ir ietekmējis lietas iznākumu.
39. Kasācijas kārtībā Senāts pārbauda, vai konkrētajiem lietas apstākļiem, kuri noskaidroti tiesvedības laikā zemākas instances tiesā, piemērota pareizā tiesību norma un vai tā ir piemērota pareizi (atbilstoši Administratīvā procesa likuma [325. pantam](#) pārbauda, vai tiesa ir pareizi noskaidrojusi tiesību normas saturu un vai ir pareizi attiecinājusi tiesību normu uz konkrētās lietas apstākļiem).
40. Materiālo tiesību norma atzīstama par pārkāptu, ja tiesa:
- nav piemērojusi to materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kāpēc tiesai šo normu vajadzēja piemērot un kā šīs normas nepiemērošana ir ietekmējusi lietas iznākumu);
 - piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kāpēc tiesai šo normu nevajadzēja piemērot un kā šīs normas piemērošana ir ietekmējusi lietas iznākumu);
 - nepareizi interpretējusi materiālo tiesību normu (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kā tiesai vajadzēja šo normu interpretēt un kā šīs normas nepareizā interpretācija ir ietekmējusi lietas iznākumu).

Piemēri, kas ilustrē materiālo tiesību normu pārkāpumus, norādīti [2. pielikumā](#).

4.2.2. Procesuālo tiesību normu pārkāpums

41. Kasācijas sūdzībā norāda, kādu procesuālo tiesību normas pārkāpumu tiesa ir pieļāvusi, kā arī atklāj, kā šis pārkāpums ir izpaudies un kā tas ir ietekmējis lietas iznākumu.
42. Kasācijas kārtībā Senāts nepārbauda procesa dalībnieku iesniegtos pierādījumus un nenodibina jaunus lietas faktiskos apstākļus. Lietas izskatīšana pēc būtības, pārbaudot pierādījumus, notiek tikai pirmās un apelācijas instances tiesā. Senāts pārbauda tikai to, vai zemākas instances tiesa ir pieļāvusi kasācijas sūdzībā norādītu procesuālo tiesību normu pārkāpumu pierādījumu pārbaudes un novērtēšanas procesā, piemēram, kādus pierādījumus vispār nav analizējusi, kādus pierādījumus nepamatoti nav pieņēmusi.
43. Procesuālo tiesību norma uzskatāma par pārkāptu, ja tiesa:
- nav piemērojusi to procesuālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kāpēc tiesai šo normu vajadzēja piemērot un kā šīs normas nepiemērošana ir ietekmējusi lietas iznākumu);
 - piemērojusi procesuālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kāpēc tiesai šo normu nevajadzēja piemērot un kā šīs normas piemērošana ir ietekmējusi lietas iznākumu);
 - nepareizi interpretējusi procesuālo tiesību normu (norādīt konkrētu tiesību normu un pamatot, kā tiesai vajadzēja šo normu interpretēt un kā šīs normas nepareizā interpretācija ir ietekmējusi lietas iznākumu);
 - izskatījusi lietu rakstveida procesā, kaut arī atbilstoši Administratīvā procesa likuma [206. panta](#) otrajai daļai bija nepieciešams lietas izskatīšanu noteikt mutvārdu procesā (pamatot, kāpēc tiesai bija jānosaka lietas izskatīšana mutvārdu procesā).

Piemēri, kas ilustrē procesuālo tiesību normu pārkāpumus, norādīti [3. pielikumā](#).

44. Par procesuālo tiesību normu pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, uzskatāms tas, ka:

- a) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;
- b) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu;
- c) izskatot lietu, pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;
- d) tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki;
- e) lietā nav pilna tiesas sprieduma.

45. Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa ir pieļāvusi kļūdu lietas apstākļu noskaidrošanā vai arī pierādījumu vērtēšanā, tad sūdzības iesniedzējam jānorāda uz attiecīgo tiesību normu pārkāpumu, jāizskaidro, kā tas izpaužas un kā tas ietekmējis lietas iznākumu.

4.2.3. Tiesas kompetences robežu pārkāpums

46. Kasācijas sūdzībā norāda, kā, izskatot lietu, ir izpaužas tiesas kompetences robežu pārkāpums un kā tas ir ietekmējis lietas iznākumu.

47. Kasācijas kārtībā Senāts pārbauda, vai ir ievērota Administratīvā procesa likumā noteiktā kārtība, kādā tiesai ir jāizsprīž lieta. Piemēram, Senāts var pārbaudīt: vai apelācijas instances tiesa ir taisījusi spriedumu par tādu pirmās instances tiesas nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams (t. i., taisījusi nolēmumu ārpus savas kompetences); tāpat var pārbaudīt, vai tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma [250. panta](#) otrajā daļā noteiktās tiesas kompetences robežas administratīvā akta tiesiskuma vērtēšanā (t. i., pārkāpusi administratīvā akta pamatojuma maiņas aizliegumu).

Piemērs, kas ilustrē tiesas kompetences robežu pārkāpumu, norādīts [4. pielikumā](#).

4.3. Senātam izteiktie lūgumi

48. Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, vai lūdz pārsūdzēto spriedumu atcelt pilnībā vai kādā daļā (atbilstoši pārsūdzības apjomam, kas norādīts kasācijas sūdzības ievaddaļā).

Piemēri

- Ņemot vērā kasācijas sūdzībā norādītos tiesas pārkāpumus, lūdzu Senātu atcelt pilnībā Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 10. aprīļa spriedumu.
- Ņemot vērā kasācijas sūdzībā norādītos tiesas pārkāpumus, lūdzu Senātu atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 10. aprīļa spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par zaudējumu atlīdzināšanu.

49. Kasācijas sūdzības iesniedzējs var izteikt lūgumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai vai izteikt lūgumu iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Latvijas Republikas Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam). Šāds lūgums pamatojams kasācijas sūdzībā atsevišķi.

50. Kasācijas sūdzības iesniedzējs var izteikt lūgumu par lietas skatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē. Šāds lūgums pamatojams kasācijas sūdzībā atsevišķi.

4.4. Pievienotie dokumenti

51. Dokuments, kas apliecina drošības naudas iemaksu ([vadlīniju 5.4. sadaļa](#)).

52. Ja kasācijas sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, sūdzībai pievieno pilnvaru vai citu dokumentu, no kura izriet pārstāvja tiesības iesniegt sūdzību ([vadlīniju 16. punkts](#)).

V. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta un veids, termiņš un drošības nauda

5.1. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta

53. Kasācijas sūdzību iesniedz tiesai, kas taisījusi spriedumu (Administratīvā procesa likuma [331. panta](#) pirmā daļa).

Piemērs

- Administratīvā apgabaltiesa taisījusi spriedumu administratīvajā lietā. Procesa dalībnieks kasācijas sūdzībā norāda, ka tā adresēta Senāta Administratīvo lietu departamentam, bet pašu kasācijas sūdzību iesniedz Administratīvajā apgabaltiesā.

54. Pretsūdzību iesniedz tieši Senāta Administratīvo lietu departamentam (Administratīvā procesa likuma [337. panta](#) pirmā daļa).

5.2. Kasācijas sūdzības iesniegšanas veids

55. Kasācijas sūdzību var iesniegt:

- a) elektroniski, izmantojot e-adreses pastkastīti jeb oficiālo elektroniskās adreses kontu (piekļuve e-adreses pastkastītei tiek nodrošināta valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.gov.lv vai citā veidā);
- b) elektroniski, sūdzību parakstot ar drošu elektronisko parakstu un nosūtot uz tiesas oficiālo elektroniskā pasta adresi;
- c) nosūtot pa pastu (ja persona atrodas ieslodzījuma vietā vai ārstniecības iestādē – nododot ieslodzījuma vietas vai ārstniecības iestādes administrācijai, ievērojot tās noteikto kārtību);
- d) tiesā klātienē.

5.3. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

56. Kasācijas sūdzību var iesniegt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas. Sūdzību, kas iesniegta pēc šā termiņa beigām, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam. Kasācijas sūdzības papildinājumi – jauni argumenti, kas iesniegti pēc kasācijas sūdzības iesniegšanai noteiktā termiņa beigām, – nav pieļaujami.

57. Pārsūdzības termiņu sāk skaitīt ar nākamo dienu pēc sprieduma sastādīšanas dienas.

58. Pretsūdzību var iesniegt viena mēneša laikā no kasācijas sūdzības nosūtīšanas dienas. Pretsūdzību, kas iesniegta pēc termiņa beigām, nepieņem un atdod iesniedzējam.

59. Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu uzskatāma nākamā darba diena.

Piemēri

- Tiesas spriedums sastādīts 24. maijā. Tā kā pārsūdzības termiņa (viens mēnesis) pēdējā diena ir 24. jūnijs, kas ir svētku diena, pēdējā diena, kurā var iesniegt kasācijas sūdzību, ir nākamā darba diena – 25. jūnijs (pieņemot, ka tā nav ne sestdiena, ne svētdiena).
- Tiesas spriedums sastādīts 31. janvārī. Pārsūdzības termiņa (viens mēnesis) pēdējā diena, kurā var iesniegt kasācijas sūdzību, ir 28. februāris (vai 29. februāris).

60. Kasācijas sūdzību var iesniegt elektroniski līdz termiņa pēdējās dienas beigām plkst. 24.00 (ja kasācijas sūdzība nosūtīta tiesai nākamās dienas plkst. 00.00, iesniegšanas termiņš ir nokavēts), pastā – līdz pasta darba laika beigām (nodošanas dienu apliecina pasta zīmogs), bet klātienē – līdz tiesas darba laika beigām.

61. Par kasācijas sūdzības pieļaujamību, virzību un nokavētā termiņa atjaunošanu lemj tiesa, kura ir pieņēmusi spriedumu. Ja kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ, kasācijas sūdzības iesniedzējs var lūgt atjaunot minēto termiņu. Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesneša lēmums par

atteikšanos pieņemt sūdzību sakarā ar termiņa nokavējumu ir nepareizs, viņš var šādu lēmumu pārsūdzēt, iesniedzot blakus sūdzību tiesai, kuras tiesnesis lēmumu pieņēmis, un adresējot to Senātam.

5.4. Drošības naudas iemaksa, atbrīvojumi no tās un tās atmaksa

62. Pirms kasācijas sūdzības iesniegšanas iemaksājama drošības nauda 70 euro.
63. Drošības nauda iemaksājama Augstākās tiesas depozītkontā (plašāka informācija par drošības naudas iemaksu ir pieejama Augstākās tiesas tīmekļvietnē, sk. [šeit](#)).
64. Drošības nauda nav jāiemaksā personām, kuras saskaņā ar likumu ir atbrīvotas no valsts nodevas (Administratīvā procesa likuma [129.² panta](#) pirmā daļa).
65. Tiesa (tiesnesis) pēc fiziskās personas lūguma, ievērojot tās mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas iemaksas. Tiesa (tiesnesis), pieņemot lēmumu, ņem vērā to, vai šīs personas iesniegtos citus pieteikumus, sūdzības un lūgumus administratīvajai tiesai pēdējo triju gadu laikā vairākkārt atteikts pieņemt, atteikts izskatīt, tie atstāti bez izskatīšanas vai noraidīti. Apstākļi, ka persona tiesvedības laikā ar tiesas vai tiesneša lēmumu bija atbrīvota no valsts nodevas iemaksas, automātiski nerada atbrīvojumu no drošības naudas iemaksas.
66. Ja nolēmumā norādīts, ka iemaksātā drošības nauda ir atmaksājama un tā ir iemaksāta Augstākās tiesas depozītkontā, procesa dalībniekam jāvēršas Augstākajā tiesā ar iesniegumu par drošības naudas atmaksu (plašāka informācija par drošības naudas atmaksu ir pieejama Augstākās tiesas tīmekļvietnē, sk. [šeit](#)).
67. Drošības naudu atmaksā pilnīgi šādos gadījumos:
 - a) ja kasācijas sūdzību apmierina pilnībā vai kādā daļā;
 - b) atbildētājam vai trešajai personai, ja pieteicējs atsakās no pieteikuma;
 - c) ja kasācijas sūdzību atsaka pieņemt vai atstāj bez izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka sūdzību iesniegusi persona, kurai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;
 - d) ja atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību vai izbeidz kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz to, ka procesa dalībnieks ir iesniedzis kasācijas sūdzību par nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams, jo ņēmis vērā tiesas (tiesneša) kļūdainu norādi par nolēmuma pārsūdzības kārtību;
 - e) ja tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma [282. panta](#) 7. punktu.
68. Pusi no drošības naudas atmaksā, ja kasācijas sūdzību atsauc, iekams nav pabeigta tās izskatīšana pēc būtības.
69. Visu drošības naudu vai pārmaksāto daļu atmaksā uz personas iesnieguma pamata bez tiesas (tiesneša) nolēmuma normatīvajos aktos par drošības naudas iemaksāšanu un atmaksāšanu noteiktajā kārtībā, ja:
 - a) iemaksāta drošības nauda par tādām darbībām, par kurām tā nav jāmaksā;
 - b) iemaksāta lielāka drošības nauda, nekā nosaka likums.

VI. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību

70. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību pastāv, ja kasācijas sūdzība nav sagatavota atbilstoši Administratīvā procesa likumā noteiktajām prasībām, tostarp, ja tajā nav norādīts kasācijas pamats – konkrēti kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa ir pārkāpusi – un pamatojums, kā izpaužas šis pārkāpums vai tiesas kompetences robežu pārkāpums (sk. Administratīvā procesa likuma [338.¹ panta](#) pirmo daļu).
71. Kasācijas tiesvedību – kaut arī kasācijas sūdzība atbilst prasībām – var atteikt ierosināt, ja:
 - a) kasācijas sūdzībā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Senāta judikatūra un pārsūdzētais spriedums tai atbilst;
 - b) izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.
72. Kasācijas tiesvedību var atteikt ierosināt, ja kasācijas sūdzība ir klaji aizskaroša vai izaicinoša.
73. Piemēri, kas ilustrē pamatu atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību, norādīti [5. pielikumā](#).

Papildu informācija par tiesvedību Senātā

Plašāka informācija par Augstāko tiesu un tās darbību atrodama tīmekļvietnē www.at.gov.lv

Ieteikumi tiesā elektroniski iesniedzamo dokumentu datnes noformēšanai pieejami: <https://www.elieta.lv/web/#/aktualitates/Oe85de05-9572-49a0-81c5-b4783194b8bb>

Par Senāta nolēmumu meklēšanu:

- Senāta judikatūras nolēmumu arhīvs pieejams: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs>
- Senāta nolēmumi pieejami arī <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> (Latvijas Tiesu nolēmumu portālā) un <https://likumi.lv/> (Latvijas tiesību aktu portālā pie konkrētās tiesību normas).

Informācija par to, kā sekot lietas virzībai Senātā, pieejama: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesvediba/ka-sekot-lietas-virzibai>

Ieteicamā papildu literatūra par administratīvās lietas izskatīšanu kasācijas instances tiesā:

- Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023, 305.–311.lpp.

1. pielikums Kasācijas sūdzības veidlapa

KASĀCIJAS SŪDZĪBA

[Lietas numurs]

Senāta Administratīvo lietu departamentam

[Sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarotā pārstāvja, ja kasācijas sūdzību iesniedz pārstāvis, vārds, uzvārds un dzīvesvieta vai cita adrese, kurā persona ir sasniedzama (juridiskai personai – nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese)]

[Sūdzības iesniedzēja (viņa pārstāvja) tālruna numurs un elektroniskā pasta adrese, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli]

Ievaddaļa

[Sk. vadlīniju 4.1. sadaļu]

Kasācijas sūdzības pamatojums

[Sk. vadlīniju 4.2. sadaļu]

a. Norādīt:

- materiālo tiesību normu pārkāpumu (ja ir) [sk. vadlīniju 4.2.1. sadaļu];
- procesuālo tiesību normu pārkāpumu (ja ir) [sk. vadlīniju 4.2.2. sadaļu];
- tiesas kompetences robežu pārkāpumu (ja ir) [sk. vadlīniju 4.2.3. sadaļu].

b. Pamatot, kā pārkāpums ir izpauzies un kā tas ir ietekmējis lietas iznākumu.

Senātam izteiktie lūgumi

[Sk. vadlīniju 4.3. sadaļu]

Pievienotie dokumenti

[Sk. vadlīniju 4.4. sadaļu]

[Kasācijas sūdzības parakstīšanas datums un vieta]

[Paraksts un tā atšifrējums]

2. pielikums Piemēri, kas ilustrē materiālo tiesību normu pārkāpumus

- Tiesa, izvērtējot pieteicējai uzliktā pienākuma – veikt papildu nodokļa maksājumu – pamatotību, secināja, ka procentu ienākums kā ienākums no kapitāla saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākumu nodokli” (likuma vēsturiskā redakcija) 15. panta 3.¹ daļu ir apliekams ar 10 procentu likmi, savukārt ienākums no līgumsoda saskaņā ar 15. panta otro daļu ir apliekams ar nodokļa 24 procentu likmi. Kasatora ieskatā tiesa ir nonākusi pie kļūdaina secinājuma, ka procentu ienākumam un ienākumam no līgumsoda ir piemērojama atšķirīga iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme. Kasators neiebilst pret nodokļa 10 procentu likmes piemērošanu procentu ienākumam, taču nepiekrīt tam, ka ienākums no līgumsoda apliekams ar nodokļa 24 procentu likmi. Tiesa nav piemērojusi likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta vienpadsmitās daļas 2. punktu, kas skaidri noteic, ka ienākums no kapitāla ir ne vien procentu ienākums, bet arī procentu ienākumam pielīdzināms ienākums. Tiesa nav pamatojusi, kāpēc uz procentu ienākumu jāraugās kā uz ienākumu no kapitāla, savukārt uz ienākumu no līgumsoda – kā uz vispārīgā kārtībā apliekamu ienākumu. Tā kā tiesa nav pareizi piemērojusi minēto tiesību normu, šī kļūda ir novedusi pie nepareiza iznākuma lietā.

(Sal. Senāta 2022. gada 21. septembra spriedums lietā Nr. [SKA-158/2022](#) ↓)

- Kasatora ieskatā nepamatots ir apgabaltiesas secinājums, ka konkrētajā gadījumā būvnormatīva LBN 208-15 7. punkts nebija piemērojams, jo pieteicējas būvniecības iecere paredz atjaunot esošu dzīvojamo māju, nevis publisku būvi. Pieteicējas būvniecības iecere vienlaikus paredz mainīt dzīvojamās mājas lietošanas veidu uz sociālās aprūpes māju, proti, uz publisku būvi. Tieši tāpēc lietā ir piemērots būvnormatīvs LBN 208-15 „Publiskas būves”, kas bija spēkā lietas izskatīšanas laikā tiesā, un attiecīgi pieteicējai izvirzītas prasības, kas attiecas uz publiskām būvēm. Ja pieļaujamas atkāpes no būvnormatīva tehniskajām prasībām publiskām būvēm, tad vēl jo vairāk atkāpes ir pieļaujamas dzīvojamo māju pārbūvei, vienlaikus mainot to lietošanas veidu uz publisku būvi. Tādējādi apgabaltiesa nepamatoti nav piemērojusi būvnormatīva LBN 208-15 7. punktu. Minētā kļūda ir ietekmējusi lietas pareizu izspiešanu.

(Sal. Senāta 2022. gada 5. jūlija spriedums lietā Nr. [SKA-272/2022](#) ↓)

- Kasatora ieskatā tiesa nepamatoti piemērojusi Mārupes novada domes 2016. gada 30. novembra saistošo noteikumu Nr. 42/2016 „Par kultūras un kultūrizglītības projektu, un radošo darbību atbalstu Mārupes novadā” (zaudējuši spēku 2023. gada 1. janvārī) 35.1. un 35.2. apakšpunktu. Lietā nav strīda, ka minētās tiesību normas stājās spēkā tikai šīs tiesvedības laikā.

Pēc vispārīga tiesību pamatprincipa tiesību norma ir piemērojama, sākot no tās spēkā stāšanās. Proti, atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9. panta ceturtajai daļai normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus. Tiesību normai var piešķirt atpakaļvērstu spēku vienīgi tiesību normas izdevējs.

Tiesību normas atpakaļvērstu spēks nozīmē, ka tiesību norma tiek attiecināta uz tām situācijām, kuras ir radušās vēl pirms tiesību normas spēkā stāšanās brīža, proti, tā tiek piemērota gan jau pagājušām tiesiskajām attiecībām, gan tādām, kas vēl turpinās. Tiesību normai var paredzēt atpakaļvērstu spēku, ja: 1) tā paredz labvēlīgākas sekas nekā iepriekš noteiktās; 2) ja ir pietiekams pamats ierobežot indivīda uzticību tiesībām. Tādos gadījumos likumdevējam ir jāparedz pārejas noteikumi (*Senāta 2011. gada 24. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-708/2011 (A420743410) 12. punkts*).

Pretēji tiesas norādītajam, tieši normas atpakaļvērstais spēks ir tas, kas atsevišķi jāparedz pārejas noteikumos. To, ka normai nav atpakaļvērstā spēka, nevar mainīt apstākļi, ka joprojām lietā turpinās strīds par to, vai administratīvais līgums ir izpildīts pareizi. Attiecībā uz tiesiskajām attiecībām, kas ir jau nodibinātas, ir jāpiemēro normas, kas bija spēkā attiecīgajā tiesisko attiecību nodibināšanas brīdī.

Ievērojot minēto, tiesa nepamatoti atsaukusies uz saistošajiem noteikumiem redakcijā, kas nebija spēkā brīdī, kad tika noslēgts administratīvais līgums. Minētais ir atzīstams par materiālo tiesību normas pārkāpumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 326. panta otrajai daļai (tiesa piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot). Līdz ar to, pamatojot ar minētajām tiesību normām tiesas secinājumu par pieteicējas pienākumu atmaksāt domei piešķirto līdzfinansējumu pilnā apmērā, tiesa ir nonākusi pie nepareiza iznākuma lietā.

(Sal. Senāta 2020. gada 22. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-452/2020](#) ↓)

- Lietā ir strīds par to, vai Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumu Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (*spēkā līdz 2013. gada 31. decembrim*) izpratnē apmaksai no valsts budžeta talonus ar specialitātes kodu „PO2-ģimenes ārsts” var uzrādīt tikai tad, ja šo noteikumu 14. pielikumā norādīto medicīnisko manipulāciju ir veicis tieši pats ģimenes ārsts vai arī tad, ja ģimenes ārsts manipulācijas veikšanu deleģējis veikt citai ārstniecības personai. Apgabaltiesa spriedumā ir kļūdaini pievienojusies iestādes sniegtajai tiesību normu interpretācijai, ka no valsts budžeta noteikumu Nr. 1046 14. pielikumā norādītās manipulācijas atbilstoši šo noteikumu 60. punktam ir apmaksājamas tikai tad, ja tās ir veicis ģimenes ārsts personīgi, nevis kāda no viņa atbalsta ārstniecības personām. Kasatora ieskatā noteikumu

Nr. 1046 14. pielikumā noteiktās manipulācijas no valsts budžeta ir apmaksājamas arī tādā gadījumā, ja tās ir veicis ne tikai pats ģimenes ārsts, bet arī māsa vai ārsta palīgs. Minētais ir pamatojams ar turpmāk minēto.

Pēc tam, kad spēku zaudēja noteikumi Nr. 1046, stājās spēkā Ministru kabineta 2013. gada 17. decembra noteikumi Nr. 1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (*spēkā līdz 2018. gada 1. septembrim*), kuru 11. pielikumā „Ģimenes ārsta praksei apmaksājamās manipulācijas” noteikta līdzīga kārtība. Šo noteikumu 11. pielikuma sadaļu „Primārās veselības aprūpes speciālists, kuram maksā par veikto manipulāciju” likumdevējs papildinājis ar piezīmi, ka ārsts var deleģēt manipulācijas veikšanu citai praksē nodarbinātai ārstniecības personai atbilstoši tās kompetencei.

Savukārt šobrīd veselības aprūpes organizēšanu un finansēšanas kārtību noteic Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumi Nr. 555 „Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”. Šie noteikumi nesatur atsevišķu pielikumu ar apmaksājamo manipulāciju sarakstu, bet dienesta apstiprināts no valsts līdzekļiem apmaksājamo manipulāciju saraksts ar nosaukumu „Ģimenes ārsta praksei apmaksājamo manipulāciju un to apmaksas nosacījumu saraksts” publicēts dienesta tīmekļvietnē. Arī šā saraksta Vispārīgo noteikumu 7. punkts citstarp noteic ārsta tiesības deleģēt manipulācijas veikšanu citai ģimenes ārsta praksē nodarbinātai ārstniecības personai atbilstoši tās kompetencei, ja apmaksas nosacījumos ir norādīts, ka manipulācija ir apmaksājama ģimenes ārsta praksei.

No minētā izriet, ka tikai noteikumos Nr. 1046 nebija atsevišķi precizēts, ka ārsts var deleģēt manipulācijas veikšanu citai praksē nodarbinātai ārstniecības personai. Ievērojot, ka atbilstoši noteikumu Nr. 1529 anotācijā norādītajam tie pēc būtības ir noteikumu Nr. 1046 aktualizēta redakcija ar optimālāku struktūru, kasatora ieskatā ar pielikuma papildināšanu ar iepriekš minēto piezīmi, kā arī pielikuma nosaukumā vārdu savienojuma „ģimenes ārstam” aizvietošanu uz „ģimenes ārsta praksei”, Ministru kabinets vēlējies precizēt gan ģimenes ārsta tiesības deleģēt manipulācijas veikšanu citai ģimenes ārsta praksē nodarbinātai ārstniecības personai atbilstoši tās kompetencei, gan to, ka par manipulācijām tiek maksāts nevis ģimenes ārstam, bet ģimenes ārsta praksei. Kasatora ieskatā nav pamata uzskatīt, ka tādā gadījumā tās nebūtu apmaksājamas no valsts budžeta. Proti, pielikuma papildināšana ar šādu piezīmi norāda uz skaidru likumdevēja gribu manipulāciju apmaksu no valsts budžeta attiecināt arī uz gadījumiem, kad tās ir veicis ārsta atbalsta personāls. Šāds regulējums ir spēkā arī šobrīd. Tādējādi tiesa, secinot, ka manipulācijas ir apmaksājamas tikai tad, ja tās ir veicis ģimenes ārsts personīgi, ir nepareizi interpretējusi noteikumu Nr. 1046 14. pielikumu. Minētais ir pamats tiesas sprieduma atcelšanai un lietas nodošanai izskatīšanai no jauna.

(Sal. Senāta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. [SKA-294/2019](#) ↓)

3. pielikums Piemēri, kas ilustrē procesuālo tiesību normu pārkāpumus

- Ar Administratīvās apgabaltiesas 2017. gada 28. decembra spriedumu noraidīts pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei noteikt pieteicējai politiski represētās personas statusu. Vienlaikus tiesa, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu, noteikusi pieteicējai pienākumu atmaksāt valstij valsts nodevas daļu, no kuras samaksas pieteicēja ir bijusi atbrīvota.

Kasatores ieskatā tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 126. panta piekto daļu, kas noteic, ka pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u. tml.). Turklāt tiesa, spriedumā pat tieši norādot uz minēto normu, nemaz nav argumentējusi, kāpēc tai konkrētajā gadījumā nav bijis pamata piemērot šajā normā noteikto izņēmumu, vien paskaidrojot, ka tas ir tiesas ieskatā. Minētais iebildums pamatots ar turpmāko.

Sociālās drošības sistēmas veidošanas un darbības principus, personu galvenās sociālās tiesības un pienākumus, to īstenošanas pamatnosacījumus, kā arī sociālo pakalpojumu veidus noteic likums „Par sociālo drošību”. Savukārt likuma „Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem” 9. panta pirmā daļa noteic, ka valsts nodrošina politiski represēto personu tiesību atjaunošanu civilo, ekonomisko un sociālo tiesību sfērā atbilstoši likumam. Turpat ir noteikts, ka politiski represētajām personām saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek garantēti atvieglojumi nodokļu un nodevu maksāšanā. Atvieglojumi pensijas piešķiršanā, bezmaksas medicīniskā aprūpe, sociālā rehabilitācija un atvieglojumi sabiedriskā transporta izmantošanā tiek segti no valsts pamatbudžeta kopējiem ienākumiem. Tātad no minētā izriet, ka valsts ir uzņēmusies nodrošināt politiski represētajām personām noteiktus labumus, tostarp sociālās drošības jomā. Piemēram, pensijas jautājumā likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 29.² punktā valsts ir noteikusi, ka politiski represētajām personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, ir tiesības pieprasīt vecuma pensiju piecus gadus pirms šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas. Savukārt šā likuma 26. panta otrajā daļā paredzēts, ka politiski represētajām personām pensiju neatkarīgi no tās apmēra pārskata reizi gadā 1. oktobrī. Tādējādi var secināt, ka politiski represētās personas statusa iegūšana tieši ietekmē gan personas tiesības uz vecuma pensijas

agrāku saņemšanu (paredzēts mazāks pensionēšanās vecums), gan arī pensijas apmēru (pensijas indeksācija reizi gadā neatkarīgi no tās apmēra). Līdz ar to atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta piektajai daļai arī pieteikums ar prasījumu piešķirt politiski represētās personas statusu ir uzskatāms par pieteikumu par administratīvo aktu sociālās drošības jomā. Kasatores ieskatā apelācijas instances tiesa, nepiemērojot Administratīvā procesa likuma 126. panta piekto daļu, ir pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumu, kas ir novedis pie kļūdaina sprieduma taisīšanas šajā daļā, tāpēc pastāv pamats atcelt spriedumu daļā, ar kuru pieteicējai uzlikts pienākums samaksāt valsts nodevu.

(Sal. Senāta 2019. gada 20. septembra spriedums lietā Nr. [SKA-504/2019](#) ↓)

- Kasatores ieskatā apgabaltiesa lietu izskatījusi rakstveida procesā, nenopratinot ekspertus, lieciniekus un personas, kas sniegušas viedokli par lietas apstākļiem, tādējādi pieļaujot Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmās daļas un 233. panta pirmās daļas pārkāpumu.

Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajā daļā ir norādīts vispārīgs princips, ka apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā. Tomēr šajā tiesību normā ir arī norādīts, ka, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, tiesa lietas izskatīšanu var noteikt arī mutvārdu procesā.

Pārsūdzētajā spriedumā ir norādīts, ka apgabaltiesa nekonstatē nepieciešamību konkrēto lietu skatīt mutvārdu procesā, jo lietā par katru no iesniegtajiem pierādījumiem procesa dalībnieki ir snieguši detalizētu paskaidrojumu, pieteicējas viedoklis ir pausts nepārprotami, kā arī lietā nav nepieciešams uzklaut pieteicējas norādītos lieciniekus – ārstniecības personas, jo viņas visas ziņas par faktiem un viedokļus to vērtēšanā jau ir sniegušas rakstveidā. Tomēr, izlemjot jautājumu par lietas skatīšanu rakstveida procesā, tiesa nav pienācīgi izvērtējusi, vai tiesas procesā kopumā pieteicējai tiesības uz lietas izskatīšanu mutvārdu procesā vismaz vienā tiesu instancē, kas lietu izskata pēc būtības, ir tikušas pienācīgi nodrošinātas.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.¹ panta ceturtajai daļai pirmās instances tiesai ir pienākums skatīt lietu mutvārdu procesā, ja to lūdz pieteicējs. Jāņem vērā, ka šis pienākums ir atzīstams par izpildītu tad, ja pieteicējam ir bijusi iespēja mutvārdu procesā realizēt visas savas procesuālās tiesības. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 233. panta pirmo daļu eksperta atzinumu nolasa tiesas sēdē, savukārt panta otrajā daļā administratīvā procesa dalībniekiem ir paredzētas tiesības uzdot ekspertam jautājumus. Minētais nozīmē, ka procesa dalībniekiem ir tiesības ekspertiem uzdot precizējošus jautājumus saistībā ar sniegto eksperta atzinumu.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa eksperta atzinuma vērtēšanas procesu ir aplūkojusi tiesību uz taisnīgu tiesu kontekstā un norādījusi, ka tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai ir nepieciešams, lai katram procesa dalībniekam būtu iespēja iepazīties ar visiem lietai pievienotajiem pierādījumiem un izteikties par tiem. Turklāt tiesības uz taisnīgu tiesu prasa nodrošināt, lai tiesvedība kopumā, ieskaitot pierādījumu iegūšanas un izvērtēšanas veidu, būtu taisnīga. Saistībā ar medicīnas ekspertu slēdzieniem ir jāņem vērā, ka ekspertīze tiek veikta jomā, kurā tiesnešiem nav zināšanu. Tāpēc, lai arī medicīnas eksperta slēdziens nav tiesai juridiski saistošs, tam var būt izšķiroša ietekme uz tiesas veikto faktu novērtējumu. Līdz ar to lietas dalībniekiem ir jābūt iespējai efektīvi izteikties par eksperta atzinumu (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1997. gada 18. marta sprieduma lietā „Mantovanelli v. France”, iesniegums Nr. 21497/93, 36. punkts*). Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka minētās tiesības ir realizētas efektīvā veidā situācijā, kad eksperts bija sniedzis pārlicinošu medicīnisku atzinumu, ko viņš paskaidroja tiesas sēdē, kurā lietas dalībnieki varēja uzdot jautājumus ekspertam (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2005. gada 16. jūnija sprieduma lietā „Storck v. Germany”, iesniegums Nr. 61603/00, 135. punkts*).

Pirmās instances tiesā lieta tika skatīta mutvārdu procesā, tomēr eksperti, kas piedalījās eksperta atzinuma sastādīšanā, tiesas sēdē netika noprotināti, lai arī pieteicēja uz to nepārprotami uzstāja, citstarp iebilstot pret to, ka lietas skatīšana pēc būtības tiek pabeigta. Uz to, ka lietā ir noprotināmi eksperti, pieteicēja turpināja uzstāt arī apelācijas instancē. Apgabaltiesa nolēma lietu skatīt rakstveida procesā un nolēma uzdot precizējošus jautājumus Veselības inspekcijai, Veselības ministrijai, Latvijas Fizioterapeitu asociācijai, ārstējošai ārstei un ārstam, kurš veica bronhoskopiju, kā arī noteica papildu ekspertīzi. Pieteicēja arī vairākkārt rakstveidā komentēja saņemtās atbildes, tostarp norādīja arī uz neskaidrībām, kas saglabājušās pat pēc ekspertu papildu atzinuma. Līdz ar to pieteicējai nav bijusi pilnvērtīga iespēja mutvārdu procesā uzdot jautājumus ekspertiem ne pirmās instances, ne apelācijas instances tiesā, un līdz ar to nav nodrošinātas tiesības efektīvi izvērtēt eksperta atzinumu un izteikties par to.

Konkrētajā gadījumā viens no centrālajiem jautājumiem, par ko lietā ir strīds, – vai pieteicējas dēlam līdz bronhoskopijas veikšanai bija nodrošināma fizioterapeita iesaiste. Atbildot uz šo jautājumu, 2019. gada 10. oktobra eksperta atzinuma secinājumu 5. punktā norādīts, ka elpošanas vingrinājumi nebija obligāti indicēti, nesniedzot nekādu pamatojumu minētajam secinājumam. Savukārt 2021. gada 19. jūnija eksperta atzinuma secinājumu 4. un 5. punktā, sniedzot atbildi uz jautājumu, vai bronhu sekrēta attīrīšanos laikā no iestāšanās slimnīcā līdz bronhoskopijai varēja panākt ar citām metodēm, norādīts, ka citas metodes efektīvai bronhu attīrīšanai no sekrēta nebija iespējams pielietot. Kā traucējošs faktors tam, lai panāktu

efektīvu bronhu drenāžu ar fizioterapijas metodēm, tika norādīta hroniskas neiroloģiskas slimības izraisītā krūšu kurvja deformācija un trahejas stenoze pēc iepriekš veiktās traheostomijas. Tika norādīts, ka vienīgā sekrēta attīrīšanas metode šādos gadījumos ir bronhoskopija. Taču no norādītajiem medicīnas literatūras avotiem secināms, ka bronhoskopija ir apsverama tikai pēc tam, kad visas neinvazīvās elpceļu atbrīvošanas metodes ir izrādījušās neveiksmīgas (pirms tās pielietojot manuāli asistētas un mehāniski asistētas klepus tehnikas kā efektīvu veidu, kā attīrīt bronhus no sekrēta pacientiem ar neiromuskulārām slimībām). Līdz ar to ekspertīzes atzinumos norādītais, ka pieteicējas dēlam fizioterapijas paņēmieni nebija pielietojami, nav uzskatāms par secinājumu, kas ir nepārprotams un saprotams bez papildu paskaidrojumiem.

Ņemot vērā minēto, kasatore uzskata, ka tiesa ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu lietas izskatīšanā, nenodrošinot tiesības pienācīgā kārtā pārbaudīt eksperta atzinumus. Tā kā spriedums lielā mērā ir balstīts uz eksperta atzinumiem, šis procesuālais pārkāpums varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas. Līdz ar to pastāv pamats apgabaltiesas sprieduma atcelšanai.

(Sal. Senāta 2022. gada 16. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-519/2022](#) ↓)

- Lietā konstatēts, ka 2015. gada 4. decembrī starp SIA „VESTABALT” un SIA „TER Properties” tika noslēgts starpniecības līgums nekustamā īpašuma pirkšanā. Atbilstoši šim līgumam SIA „VESTABALT” apņēma atrast nekustamo īpašumu. SIA „VESTABALT” 2015. gada 4. decembrī izrakstīja rēķinu SIA „TER Properties” par sniegtajiem starpniecības pakalpojumiem. Savukārt SIA „TER Properties” 2016. gada 26. februārī izrakstīja rēķinu pieteicējai SIA „BB 21”. Šajā rēķinā norādīto pievienotās vērtības nodokli pieteicēja atskaitīja kā priekšnodokli.

Apgabaltiesa atzina, ka pieteicējai šādu tiesību nebija, jo starpniecības darījums faktiski nav noticis un nemaz nebija nepieciešams. Pieteicēja uzskata, ka šādi apgabaltiesas secinājumi ir kļūdaini, jo tiesa nav ņēmusi vērā virkni lietā esošo pierādījumu, kā arī tos novērtējusi neatbilstoši Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmajai un trešajai daļai. Minētais pamatojams ar turpmāko.

Secinājumu, ka SIA „VESTABALT” faktiski nav meklējusi nekustamo īpašumu jeb nav sniegusi starpniecības pakalpojumus, apgabaltiesa pamatojusi ar to, ka darījuma dalībnieku rīcībā esošie darījuma dokumenti ir noformēti neatbilstoši līguma prasībām, proti, nekustamā īpašuma apskates protokolā nav norādīts ne apskates datums, ne īpašums, kas tiek apskatīts, ne klients. Tātad viens no apgabaltiesas argumentiem, ar ko pamatota strīdus darījuma faktiskā neesība, ir trūkumi darījuma dokumentos. Kasatores ieskatā tiesa nav ņēmusi vērā, ka tiesības uz nodokļa atskaitīšanu ir neatņemama pievienotās vērtības nodokļa mehānisma sastāvdaļa un šīs tiesības nodokļu maksātājam ir jāpiešķir, ja ir ievērotas materiāltiesiskās prasības, pat ja nodokļa maksātājs nav ievērojis dažas formālās prasības. Tas varētu būt citādi, ja formālo prasību neievērošana ir izraisījusi traucējumu sniegt drošu pierādījumu, ka ir ievērotas materiāltiesiskās prasības (*piemēram, Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 12. jūlija spriedums lietā EMS-Bulgaria Transport OOD, C-284/11, ECLI:EU:C:2012:458, 62. punkts un tajā minētā judikatūra, 71. punkts*). Priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību materiāltiesiskās prasības ir tās, ar kurām ir noteikts pats šo tiesību pamats un darbības joma. Savukārt formālās prasības ir tās, kas attiecas uz uzskaiti, rēķinu sagatavošanu un deklarāciju; ar tām ir regulēta atskaitīšanas tiesību īstenošanas un pārbaudes kārtība, kā arī pievienotās vērtības nodokļa sistēmas sekmīga darbība (*piemēram, Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 11. decembra sprieduma lietā „Idexx Laboratories Italia Srl”, C-590/13, ECLI:EU:C:2014:2429, 41. un 42. punkts*). Tātad trūkumi darījuma dokumentos jeb formālo prasību neievērošana var būt pamats priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību ierobežošanai, ja tie objektīvi rada šķērsli noskaidrot, vai ir ievērotas priekšnodokļa atskaitīšanas materiāltiesiskās prasības, tostarp, vai darījums ir faktiski noticis. Tas, vai nepilnības darījuma dokumentos liecina, ka darījums nav noticis, vai arī šīm nepilnībām ir vienīgi formāls raksturs, lielā mērā atkarīgs arī no citu pierādījumu novērtējuma. Senāta judikatūrā jau iepriekš atzīts, ka trūkumu esība darījuma dokumentos pati par sevi ir nepietiekama kategoriska secinājuma izdarīšanai par darījuma faktisko neesību vispār vai ar deklarēto darījumu partneri un par priekšnodokļa tiesību izmantotāja informētību par iesaistīšanos ļaunprātīgos darījumos. Darījuma dokumentu nepilnības un trūkumi, tāpat kā ikviens lietā noskaidrots apstāklis un iegūts pierādījums, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154. panta prasībām ir novērtējams kopsakarā ar pārējiem apstākļiem un pierādījumiem. Turklāt, pārbaudot priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību materiāltiesisko prasību ievērošanu, jāskata visu darījuma dokumentu kopums, proti, līgumi, rēķini, pieņemšanas un nodošanas akti u. tml., neaprobežojoties vienīgi ar trūkuma konstatēšanu vienā darījuma dokumentā. Tikai visu darījuma dokumentu novērtējums to savstarpējā kopsakarā pilnvērtīgi var atklāt darījuma būtību un ar darījuma norisi saistītos jautājumus (*Senāta 2021. gada 27. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-60/2021 10. punkts*).

Lietā ir virkne ar strīdus darījumu saistīto dokumentu, tostarp arī pārsūdzētajā lēmumā ir norādīta un analizēta virkne ar strīdus darījumu saistītu dokumentu. No tiem izriet, ka nekustamā īpašuma iegādes darījumā bija iesaistīti vairāki uzņēmumi, kuru starpā tika noslēgti dažādi dokumenti. Taču tiesas spriedumā nav pieminēts neviens no pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem apstākļiem un pierādījumiem (izņemot rakstveida apliecinājumu par saistību izpildi, kam tiesa nav piešķirusi ticamību, un divas elektroniskās vēstules, kuras tiesas ieskatā neapstiprina SIA „VESTABALT” iesaisti tieši strīdus nekustamā īpašuma iegādē). Apgabaltiesas spriedumā norādīts, ka, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, tiesa nevērtēs apstākļus, pierādījumus un procesa dalībnieku argumentus, kam nav būtiskas nozīmes šīs lietas izspriešanā. Taču no sprieduma nav saprotams, kādus apstākļus, pierādījumus un argumentus tiesa uzskata par nebūtiskiem un tādiem, kas nevar ietekmēt lietas izspriešanu, un jo īpaši –

4. pielikums Piemērs, kas ilustrē tiesas kompetences robežu pārkāpumu

kāpēc. Pieteicēja neapšaubā trūkumu esību darījuma dokumentos un to, ka darījuma dokumenti pilnībā neatbilst darījuma norises apstākļiem. Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā bija sniegusi izvērstus paskaidrojumus, saistītus gan ar nepilnībām darījuma dokumentos, gan ar darījuma norises apstākļiem. Piemēram, pieteicēja konsekventi ir skaidrojusi, ka starpniecības līgums un ar to saistītie dokumenti tika noformēti pēc tam, kad nekustamā īpašuma pirkuma darījums tika noslēgts, tāpēc nebija vajadzības noformēt visus starpniecības līgumā paredzētos dokumentus, ietverot tajos līgumā paredzēto informāciju. Šajā sakarā pieteicēja arī atsaukusies uz pierādījumiem, kas to pamato. Taču neviens no pieteicējas šajā sakarā norādītajiem apsvērumiem tiesas spriedumā nav pieminēts un attiecīgi nav analizēts. Arī no spriedumā norādītās vispārīgās frāzes, ka tiesa iestādes secinājumus atzīst par pareiziem un tos neatkārto, nav iespējams noskaidrot, vai tiesa vispār ir piešķirusi nozīmi un ticamību pieteicējas skaidrotajiem iemesliem, kāpēc ir radušies konkrētie trūkumi darījuma noformēšanā. No sprieduma arī nav saprotams, vai tiek atzīta par objektīvi iespējamu tāda darījuma norise, kādu to ir raksturojusi pieteicēja. Apgabaltiesa tikai vispārīgi norādījusi, ka lietā esošie pierādījumi neaplicina, ka darījuma norise bija tāda, kādu to raksturojusi pieteicēja. Taču spriedumā nav atrodams šāda secinājuma pamatojums. Tāpat nav atrodama pieteicējas paskaidrojumu analīze un vērtēšana kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem, citstarp ar SIA „TER Properties” 2015. gada 23. septembra apstiprinājuma vēstuli un 2015. gada 4. decembra nekustamā īpašuma pirkuma līgumu, lai tādējādi noskaidrotu, vai pieteicējas paskaidrojumus apstiprina lietā esošie pierādījumi.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa, pamatojoties uz trūkumiem nekustamā īpašuma apskates protokolā un nevērtējot šo dokumentu un trūkumus kopsakarā ar pārējiem darījuma dokumentiem un pierādījumiem, ir rīkojusies neatbilstoši Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmās un trešās daļas prasībām. Minētais ir pamats apgabaltiesas sprieduma atcelšanai.

(Sal. Senāta 2022. gada 27. jūnija spriedums lietā Nr. [SKA-117/2022](#) ↓)

- Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pabalsta izmaksas atjaunošanu no 2011. gada 1. decembra. Pieteicējai tiesības saņemt pabalstu tika piešķirtas ar aģentūras 2005. gada 28. janvāra lēmumu Nr. 778. Izskatāmajā gadījumā nav strīda, ka minētais lēmums nav atcelts, bet ir tikusi pārtraukta pabalsta izmaksa, jo pieteicēja nebija sniegusi aģentūrai informāciju par jaunu bankas kontu. Proti, pārtraucot pabalsta izmaksu, nav grozītas vai izbeigtas pieteicējas tiesības saņemt pabalstu, attiecīgi arī atjaunojot pabalsta izmaksu, netiek piešķirtas jaunas tiesības. Pabalsta izmaksa ir administratīvā akta par pabalsta piešķiršanu izpilde.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 367.¹ panta otro daļu, ja iestāde nepilda adresātam labvēlīgu uz naudas maksājumu vērstu administratīvo aktu, par to var iesniegt sūdzību augstākā iestādē un pēc tam tiesā. Tiesa šādu sūdzību izskata rakstveida procesā. Izlemjot sūdzību, tiesa vienlaikus lem par šā panta pirmajā daļā paredzēto procentu piedziņu par iestādes pieļauto nokavējumu. Minētais nozīmē, ka šādas sūdzības tiek izskatītas īpašā procesuālā kārtībā. Proti, sūdzību izskata Administratīvā rajona tiesa un tās nolēmums nav pārsūdzams.

Lai arī pieteicēja bija iesniegusi pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tomēr konkrētajā lietā atbilstoši privātpersonas tiesību ievērošanas principam un procesuālās ekonomijas principam pieteikums bija interpretējams kā sūdzība, kuru atbilstoši savai kompetencei ir izskatījusi Administratīvā rajona tiesa. Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 19. decembra spriedumā ir vērtējums par pabalsta izmaksas atjaunošanu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 297. panta pirmās daļas 1. punktu tiesnesis atsakās pieņemt apelācijas sūdzību un atdod to iesniedzējam, ja apelācijas sūdzība iesniegta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams. Savukārt Administratīvā procesa likuma 301. panta trešās daļas 1. punkts noteic: ja tiesa šā likuma 297. panta pirmajā daļā minētos apstākļus konstatējusi, skatot apelācijas sūdzību, tā pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu – ja apelācijas tiesvedība ierosināta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams.

Tādējādi izskatāmajā gadījumā apgabaltiesai, saņemot apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 19. decembra spriedumu, bija vai nu jāatsakās pieņemt apelācijas sūdzību, vai arī jāizbeidz apelācijas tiesvedība, jo apelācijas sūdzība tika iesniegta par Administratīvās rajona tiesas nolēmumu, kas nav pārsūdzams.

Tā kā sūdzības par pieteicējai labvēlīga uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta izpildi izskatīšana neietilpst apgabaltiesas kompetencē, apgabaltiesas spriedums, izskatot pieteicējas apelācijas sūdzību par rajona tiesas spriedumu, ir taisīts ārpus apelācijas instances tiesas kompetences. Kasatore – Valsts sociālās aģentūra – uzskata, ka apgabaltiesas spriedums ir atceļams.

(Sal. Senāta 2022. gada 25. oktobra spriedums lietā Nr. [SKA-294/2022](#) ↓)

5. pielikums
Piemēri, kas ilustrē pamatu
atteikumam ierosināt
kasācijas tiesvedību

- Kasatora iebildumi, ar kuriem vienīgi pausta neapmierinātība par apgabaltiesas nospriesto, nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.
(Sal. Senāta 2022. gada 31. oktobra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-63/2022](#) ↓)

- Pieteicējas atšķirīgs viedoklis par to, kādi secinājumi lietā būtu izdarāmi, neliecina par tiesas pieļautu pārkāpumu vai to, ka tiesas spriedums ir nepareizs. Līdz ar to kasācijas tiesvedības ierosināšanai šajā lietā nav pamata.
(Sal. Senāta 2022. gada 21. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-177/2022](#) ↓)

- Pieteicējas arguments, ka tiesa nav motivējusi spriedumu, ir acīmredzami nepamatots. No kasācijas sūdzības nav saprotams, uz kuriem tieši apelācijas sūdzības būtiskiem argumentiem tiesa nav atbildējusi.
(Sal. Senāta 2022. gada 9. februāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-228/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, jo nav atbildējusi uz apelācijas sūdzības argumentiem, proti, neesot atbildēts uz pieteicēja argumentu, ka ir būtiskas atšķirības tiesiskajā regulējumā par īpašuma tiesību un valdījuma pāreju parastās mantošanas gadījumā un īpašuma tiesību atjaunošanas gadījumā.

Šajā sakarā senatoru kolēģija norāda, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 328. panta pirmās daļas 6. punktam kasācijas sūdzībā ir jānorāda, kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa pārkāpusi, pamatojums, kā tieši izpaužas šis pārkāpums, kā arī argumenti, kāpēc uzskatāms, ka kļūda tiesību normu piemērošanā noveda vai varēja novest pie nepareiza tiesas sprieduma. Vispārīga atsauce uz tiesisko regulējumu par mantošanas kārtību un īpašuma tiesību atjaunošanu, nekonkretizējot, kuru tieši tiesību normu tiesa piemērojusi nepareizi un kāpēc, neatbilst kasācijas sūdzībai izvirzītajām prasībām. Tāpēc minētais iebildums nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

Tāpat pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai nevar būt kasācijas sūdzībā norādītais, ka apgabaltiesa neesot ņēmusi vērā Senāta 2002. gada 28. augusta spriedumā lietā Nr. SKC-409/2002 norādīto, ka par nekustamā īpašuma valdītāju persona uzskatāma tad, ja zeme iemērīta dabā. Kasācijas sūdzībā nav paskaidrots, kādas tiesību normas interpretācijas ietvaros minētā tēze izteikta un līdz ar to kāpēc tā būtu nozīmīga izskatāmajā lietā.

(Sal. Senāta 2022. gada 31. marta rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-238/2022](#) ↓)

- Kasatora iebildumi, kuros, tāpat kā lietas izskatīšanā pēc būtības, ir argumentēts, kāpēc pārsūdzētais iestādes lēmums ir kļūdainis, nevar būt pamats pārskatīt apgabaltiesas spriedumu kasācijas kārtībā. No Administratīvā procesa likuma 325. panta izriet, ka kasācijas instances tiesas kontrole tiek īstenota pār zemākas instances tiesas sprieduma tiesiskumu, nevis lietā pārsūdzētā iestādes lēmuma tiesiskumu.

(Sal. Senāta 2022. gada 31. oktobra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-63/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādītie iebildumi attiecas uz tādu tiesību normu piemērošanas jautājumu, kas ir jau risināts Senāta judikatūrā analogiskās lietās. Apgabaltiesas spriedums atbilst šajos spriedumos izdarītajiem secinājumiem. Tā kā kasācijas sūdzībā norādītajā tiesību normu piemērošanas jautājumā ir izveidojusies Senāta judikatūra un pārsūdzētais spriedums tai atbilst, kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

(Sal. Senāta 2022. gada 24. janvāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-344/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apgabaltiesa nav ievērojusi vairākus vispārējos tiesību principus un tas novedis pie nepareiza rezultāta lietā. Pieteicējas ieskatā arī administratīvajā procesā iesaistītās iestādes nav rīkojušās labas pārvaldības principa ietvarā, un tas aizskāris pieteicējas tiesības. Tāpat pieteicēja paļāvusies uz valsts un pašvaldības aizsardzību.

Tā nav juridiska argumentācija, kas pamato, kā tieši izpaudušies apgabaltiesas pārkāpumi tiesību normu piemērošanā vai interpretācijā un kā šis kļūdas ietekmējušas sprieduma rezultātu. Pieteicēja nav izskaidrojusi arī, kāpēc tā uzskata, ka apgabaltiesa nepareizi interpretējusi Zemes ierīcības likuma 13. pantu. Pieteicēja aprobežojusies ar norādi, ka atbildētāja atsauce, ka bija ierosināta tiesvedība sevišķā kārtībā un zemesgrāmatā nebija ierakstīta aizlieguma atzīme, esot formāla atruna. Tomēr pieteicēja nav konkretizējusi, kāpēc un kā tieši citādāka minētās normas interpretācija būtu novedusi pie pareiza sprieduma. No kasācijas sūdzības redzams, ka pieteicēja uzskata, ka administratīvais

process noslēdzies ar netaisnīgu rezultātu un pieteicējas tiesību aizskārumu. Tomēr tas, ka pieteicēja nav apmierināta ar tai nelabvēlīgo lietas iznākumu un vispārīgi nepiekrīt kādam no tiesas izdarītajiem secinājumiem, nenozīmē, ka spriedums nav pareizs. Bez kasācijas sūdzībai izvirzītajām prasībām atbilstošiem argumentiem senatoru kolēģija nevar pārbaudīt, vai zemākas instances tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību normu piemērošanā.

(Sal. Senāta 2022. gada 7. februāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-326/2022](#) ↓)

- Pieteicēja atšķirīgs viedoklis par pierādījumu pietiekamību nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai. Turklāt arī kasācijas sūdzībā nav norādīts, kādu lietā nozīmīgu apstākļu noskaidrošanai tiesai bija nepieciešams izsaukt pieteicēja norādītos lieciniekus un izprasīt papildu pierādījumus, un kādu ietekmi tas atstājis uz tiesas spriedumu. Kopumā kasācijas sūdzībā norādītie argumenti pamatā ir vērsti uz pierādījumu un to pietiekamības pārvērtēšanu un pieteicēja interesēm atbilstošu secinājumu izdarīšanu, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 325. pantam nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

(Sal. Senāta 2022. gada 31. augusta rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-42/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā minēts, ka tiesa nav norādījusi, kādēļ vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu, tiesa ir nepareizi izvērtējusi pieteicējas un liecinieka sniegtos paskaidrojumus.

Kasācijas sūdzībā nav norādīts neviens konkrēts apstākļi vai pierādījums, ko tiesa nebūtu novērtējusi vai būtu novērtējusi neloģiski. Tā kā pieteicēja kasācijas sūdzībā nekonkretizē, kādus tieši lietas izspriešanai būtiskus argumentus tiesa nav ņēmusi vērā, tad šādu apgalvojumu nav iespējams pārbaudīt.

(Sal. Senāta 2022. gada 9. novembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-459/2022](#) ↓)

- Senatoru kolēģija nekonstatē Administratīvā procesa likuma 103. panta otrās daļas, 112. panta, 150. panta otrās un ceturtās daļas, 247. panta otrās daļas un 251. panta piektās daļas un citu procesuālo tiesību normu pārkāpumus, uz ko norāda pieteicējs.

Iepazīstoties ar tiesas spriedumu, redzams, ka tiesa ir detalizēti pārbaudījusi lietas apstākļus un pierādījumus un savu analīzi un vērtējumu izvērsti atspoguļojusi spriedumā. Nav saskatāms, ka tiesa būtu izdarījusi pieņēmumus, tiesas secinājumiem spriedumā ir norādīts pamatojums. Senatoru kolēģijai arī nav pamata vispārīgi pieņemt, ka tiesa kādus pierādījumus, uz kuriem atsaukusies spriedumā, nav pārbaudījusi. Tāpat tiesa lietu nav izspriedusi uz cita tiesas nolēmuma pamata. Iebildums, ka tiesa nepamatoti atsaukusies uz spriedumu civillietā, nenorādot, vai un kādā veidā abu lietu faktiskie un tiesiskie apstākļi ir salīdzināmi, nav pareizs, jo tiesa izmantoja spriedumā civillietā izteiktās vispārīgās jeb teorētiskās atziņas par trastu un fiduciāro īpašumu kā tādas, kuras nemainās atkarībā no konkrēta gadījuma apstākļiem. Pieteicējs arī nav norādījis, kurus pieteicēja argumentus un iebildumus šajā ziņā tiesa nav vērtējusi.

No sprieduma arī redzams, ka tiesa apstākļus un pierādījumus ir vērtējusi savstarpējā kopsakarā, atsevišķiem piešķirot būtiskāku nozīmi, bet atsevišķiem – papildinošu. Savukārt pieteicējs kasācijas sūdzībā iebildumus izteicis attiecībā uz atsevišķiem apstākļiem (piemēram, par Anglijas uzņēmuma atrašanos faktiskā pieteicēja kontrolē vai pieteicēja kā pilnvarnieka tiesībām), izņemot tos no kopējā apstākļu vērtējuma. Pieteicējs arī nav konkretizējis savu apgalvojumu, ka tiesas veiktais pierādījumu novērtējums neatbilst un jautājums par pierādījumu pietiekamību nav lemts atbilstoši starptautiskajā praksē pieņemtajiem pierādīšanas līdzekļiem. Tādēļ šo pieteicēja iebildumu izvērtēšanai kasācijas kārtībā nav pietiekama pamata. Iepazīstoties ar kasācijas sūdzībā piemērveidā uzskaitītajiem pārkāpumiem, secināms, ka tie ir acīmredzami nepamatoti. Piemēram, kā redzams no tiesas sprieduma, tiesa ir izvērsti pamatojusi, kādā veidā tā ir nonākusi pie secinājuma, ka arī pēc vienošanās par grozījumiem līgumā sākotnējā līguma ekonomiskā būtība netika grozīta, lai arī pēc formas to varētu secināt.

Pieteicēja norāde, ka spriedumā nav nekāda pamatojuma, kā tiesas citētās judikatūras atziņas ir piemērojamas konkrētajā dzīves gadījumā, ir acīmredzami nepamatota.

(Sal. Senāta 2022. gada 7. jūnija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-81/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā ir minēta Administratīvā procesa likuma 246. panta trešā daļa un 247. pants, tomēr nav paskaidrots, kā tieši tiesa šīs tiesību normas ir pārkāpusi. Kopsakarā ar atsauci uz Pacientu tiesību likuma 16. panta pirmās daļas pārkāpumu un norādi, ka nav noskaidrots tieši tas kaitējums, kas radies lietā konstatētās neprofesionālās rīcības rezultātā, varētu secināt, ka pieteicējs minēto tiesību normu pārkāpumu saskata tajā, ka tiesa nav konstatējusi atlīdzināmu kaitējumu, kaut arī ir bijusi ārstu neprofesionāla rīcība. Tomēr šis arguments ir vērsts uz pierādījumu pārvērtēšanu, kas, kā jau norādīts iepriekš, nav Senāta kompetencē.

(Sal. Senāta 2022. gada 18. jūlija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-241/2022](#) ↓)

- Pieteicēji iebilst pret apgabaltiesas rīcību, kas lietas materiāliem nav pievienojusi un nav vērtējusi pēc tiesas noteiktā termiņa beigām iesniegtos papildu pierādījumus.

Senatoru kolēģija atzīst, ka gadījumā, ja papildu paskaidrojumi un pierādījumi, kas ir attiecināmi uz izskatāmo lietu, tiek iesniegti ar novēlošanos, tiesai objektīvās izmeklēšanas principa ietvaros būtu jāapsver, vai iesniegtie pierādījumi sniedz pienesumu lietas taisnīgai un objektīvai izskatīšanai (Senāta 2016. gada 24. oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-231/2016, Nr. A420561412, 4. punkts). Tomēr izskatāmajā gadījumā nav konstatējams, ka apgabaltiesa nav ņēmusi vērā tādus pierādījumus, kuri varētu mainīt lietas rezultātu. Uz šādiem pierādījumiem nav norādīts arī kasācijas sūdzībā.

No kasācijas sūdzības izriet, ka ar lietai nepievienotajiem pierādījumiem pieteicēji vēlējušies vārst uzmanību tam, kādā veidā turpina izpausties pieteicēju un viņu mājdzīvnieka veselībai nodarītais kaitējums. Tomēr, kā atzīts jau iepriekš, lietā nav konstatējama cēloņsakarība starp policijas bezdarbību un pieteicēju veselībai nodarīto kaitējumu. Līdz ar to tiesai nebija pamata vērtēt dokumentus par pieteicēju un viņu mājdzīvnieka veselības stāvokli. Ievērojot, ka pieteicēji nav pienācīgi argumentējuši, kādā veidā pēc tiesas noteiktā termiņa iesniegtie pierādījumi varēja ietekmēt tiesas secinājumus, iebildumi šajā sakarā nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai un sprieduma pārskatīšanai kasācijas kārtībā.

(Sal. Senāta 2022. gada 14. jūlija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-143/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicējai nebija iespēju sniegt viedokli mutvārdos tiesas sēdē. Senatoru kolēģija vārst uzmanību, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajai daļai un 112.¹ panta trešajai daļai apelācijas instancē administratīvās lietas pamatā tiek izskatītas rakstveida procesā. Mutvārdu procesā lietas tiek skatītas gadījumos, kad tiesa to pēc sava ieskata ir atzinusi par lietderīgu vai arī ir atzīts par pamatotu procesa dalībnieka attiecīgs lūgums. Apgabaltiesa, izvērtējot pieteicējas lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, konstatēja, ka pieteicēja tiesības uz lietas izskatīšanu mutvārdu procesā ir īstenojusi jau pirmās instances tiesā. Novērtējot lietas materiālus, apgabaltiesa arī norādīja, ka lietā ir pietiekams pierādījumu daudzums, lai lietu vispusīgi, pilnvērtīgi un objektīvi izskatītu rakstveida procesā, turklāt pieteicēja ir izmantojusi arī tiesības sniegt rakstveida paskaidrojumus tiesai. Līdz ar to apgabaltiesa secināja, ka lietas izskatīšana mutvārdu procesā nav nepieciešama un lietderīga. Ņemot vērā, ka pieteicējas lūgums par lietas skatīšanu mutvārdu procesā bija ļoti vispārīgs, nenorādot konkrētus apstākļus, kuru pārbaudei nosakāma tiesas sēde, senatoru kolēģija atzīst spriedumā norādīto motivāciju lūguma noraidīšanai par pietiekamu.

(Sal. Senāta 2022. gada 20. jūnija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-115/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa pārkāpusi vairākas materiālo un procesuālo tiesību normas. Taču vairums no kasācijas sūdzības argumentiem ir vispārīgi apgalvojumi, atrauti no konteksta, daļa no tiem ir grūti uztverami, bez loģiskas sasaistes ar pārsūdzēto spriedumu.

Vairāki kasācijas sūdzības argumenti saistīti ar pieteicēja uzturēšanās atļaujas atteikumu, taču šis jautājums ir izlemts citās lietās, uz ko norādījusi arī apgabaltiesa. Tas nevar būt šīs kasācijas sūdzības priekšmets, tāpēc šie argumenti šajā lietā pārbaudīti netiek.

Sūdzībā norādīts uz Senāta un Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, no kurām izriet, ka ne vienmēr noteicošais ir likuma teksts, bet jāizvērtē arī apstākļi. Senatoru kolēģija nesaskata, ka tiesa pārsūdzētajā spriedumā būtu formāli pieturējusies pie teksta un nebūtu ņēmusi vērā kādu būtisku apstākli, kas varētu izmainīt sprieduma rezultātu. Nav pamatoti apgalvojumi, ka tiesa nav vērtējusi līdzpieteicēju ģimenes saites.

Nav arī pamata pārmetumam, ka lieta bija jāizskata mutvārdu procesā. Tiesa spriedumā ir argumentējusi savu izšķiršanos par labu rakstveida procesam, un kasācijas sūdzībā nav minēti argumenti, kuri norādītu uz līdzpieteicēju tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu, tiesai izskatot lietu rakstveida procesā. Tāpēc senatoru kolēģija neredz pamatu atzīt tiesas argumentus par kļūdainiem.

(Sal. Senāta 2022. gada 20. janvāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-311/2022](#) ↓)

- Pieteicējs iebilst apgabaltiesas secinājumam, ka biedru sapulces protokolam nav juridiska spēka.

Pieteicējs pamatoti norāda, ka prasības dokumentam, lai tas iegūtu juridisku spēku, noteic Dokumentu juridiskā spēka likums. Tāpēc senatoru kolēģija piekrīt, ka apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motīviem, nepamatoti norādījusi, ka biedru sapulcei nav juridiska spēka tāpēc, ka protokols neatbilst Biedrību un nodibinājumu likuma 36. panta ceturtās daļas prasībām par sapulces sasaukšanas laiku. Taču kasācijas sūdzībā nav paskaidrots un arī senatoru kolēģija nesaskata, kā šis tiesas secinājums ietekmētu lietas rezultātu.

(Sal. Senāta 2022. gada 12. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-433/2022](#) ↓)

- Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apgabaltiesai bija jānovērtē katra iesniegtā pierādījuma attiecināmība, pieļaujamība un ticamība, kā arī tā ietekme uz lietas iznākumu.

Vispārīgi šāds apgalvojums ir pareizs un atbilstošs Administratīvā procesa likuma 151., 152. un 154. panta prasībām. Taču pieteicēja kasācijas sūdzībā nenorāda, kādus tieši pierādījumus, to attiecināmību, pieļaujamību un ticamību apgabaltiesa nav novērtējusi. Tāpat, pārmetot apgabaltiesai liecinieku liecību nenovērtēšanu, pieteicēja nenorāda, kuru liecinieku liecības tiesa ir ignorējusi. Līdz ar to šie kasācijas sūdzības argumenti ir pārāk vispārīgi un nekonkrēti un tos nav iespējams novērtēt.

Turklāt apstāklis, ka liecinieki ir apstiprinājuši noteiktus faktus un pirmās instances tiesa tam ir piekritusi, bet apgabaltiesa šīm liecinieku liecībām nav piešķīrusi ticamību, pretēji pieteicējas viedoklim nenozīmē, ka apgabaltiesa ir pieļāvusi pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā. Apgabaltiesa pati izskata lietu pēc būtības, pārbauda un novērtē lietas apstākļus un pierādījumus, un tā rezultātā izdara konkrētus secinājumus. Tāpēc apgabaltiesai, ja tā nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, nav saistošs pirmās instances tiesas pierādījumu novērtējums. Ir būtiski, ka apgabaltiesa apstākļu un pierādījumu novērtēšanā un secinājumu pamatošanā ievēro Administratīvā procesa likuma prasības un spriedumā norāda argumentus, kuru dēļ pieteikums tiek atzīts par nepamatotu vai otrādi. Apgabaltiesas spriedumā šāds pamatojums ir norādīts. Pats par sevi apstāklis, ka pieteicēja nepiekrīt apgabaltiesas pierādījumu novērtējumam un lietas iznākumam, nenozīmē, ka apgabaltiesa ir pieļāvusi tiesību normu pārkāpumus.

(Sal. Senāta 2022. gada 11. janvāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKA-488/2022](#) ↓)